

zero GEOGRAPHIC

AUTUMN 2011

ISSUE 3

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΑΠΟ ΤΟ ZERO ARTISTIC MOVEMENT

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	σελ.1
1° ΜΕΡΟΣ: ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΚΟΣ ΝΕΟΦΙΛΕΥΘΕΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΑΞΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ	σελ.3-6
2° ΜΕΡΟΣ: ΛΑΘΡΟΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ – ΤΟ ΝΕΟ ΟΝΟΜΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΠΩΛΕΙΕΣ ΠΟΛΕΜΟΥ	σελ. 7-8
3° ΜΕΡΟΣ: ΑΝΤΙΠΟΛΕΜΙΚΟΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ-ΠΟΛΕΜΙΚΟΣ ΤΡΟΜΟΣ	σελ. 9-10

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Zero Artistic Movement (Z. A. M.), είναι ένα αυτόνομο καλλιτεχνικό κίνημα (και όχι μόνο). Επιρροές του ZAM ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΤΩΝ ΝΤΑΝΤΑΙΣΤΩΝ, ΟΙ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΑΚΟΙ, Ο ΡΕΤΡΟΦΟΥΤΟΥΡΙΣΜΟΣ, Ο ΕΞΠΡΕΣΙΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟ D.I.Y. ΚΑΙ Η ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ (Industrial) ΜΟΥΣΙΚΗ. Το ZAM είναι ένας ζωντανός οργανισμός ο οποίος συνεχώς εξελίσσεται. Είναι μια αντικαπιταλιστική/ αντικρατική / διεθνιστική κίνηση με σκοπό τη συνεισφορά στην ανατροπή του καπιταλιστικού συστήματος.

Το περιοδικό ZERO GEOGRAPHIC ασχολείται με «επιστημονικά θέματα» με έναν ταξικό τρόπο. Γεωγραφία, ιστορία, κοινωνικός πόλεμος, μακροοικονομία είναι μόνο μερικά από τα θέματα που μας απασχόλησαν στα τρία πρώτα τεύχη αυτής της διμηνιαίας έκδοσης. Σε γενικές γραμμές δεν πιστεύουμε ότι ο στείρος κόσμος των ακαδημαϊκών μπορεί να προσφέρει τίποτα (αν και υπάρχουν εξαιρέσεις όπως ο Αντρί Λεφέβρ, ο Τσόμσκυ, ο Πουλαντζάς κλπ). Ο δήθεν αντικειμενικός και αποστασιοποιημένος τρόπος που βλέπουν τα πράγματα οι ακαδημαϊκοί μάλλον με στραβισμό ομοιάζει. Τους πειράζει το πάθος. Ξεχνάνε ότι το πάθος υπάρχει και σε αυτούς. Λέγεται δόξα και χρήμα. Αλήθεια ποιοι χρηματοδοτούν τους ακαδημαϊκούς για να φτάσουν σε αυτά τα ψυχρά και δήθεν αντικειμενικά συμπεράσματα; Μήπως αυτός είναι ο σκοπός του χρηματισμού; **Τα αντικειμενικά** (δήθεν μη πολιτικοποιημένα) συμπεράσματα της σύγχρονης επιστήμης;

Ξεχνάνε ότι η ανάλυση της σύγχρονης οικονομίας χρωστά πολλά σε έναν παθιασμένο πολιτικοποιημένο άνθρωπο, τον Κάρολο Μαρξ. Και η Γεωγραφία χρωστά πολλά στον Αναρχικό **Πέτρο Κροπότκιν**. Που θα ήταν τέλος πάντων η επιστήμη χωρίς πάθος και ιδεολογία; Που θα είχε φτάσει; Μήπως στο τίποτα;

Στο παρών τεύχος, στο πρώτο μέρος κάνουμε μία ανάλυση της νέας μορφής ολοκληρωτισμού που κυριαρχεί πλέον παγκοσμίως. **Του Νεοφιλελεύθερου ολοκληρωτισμού**. Το δεύτερο μέρος ασχολείται με τις παράπλευρες απώλειες της νέας μορφής πολέμου που εξαπολύει ο Νεοφιλελεύθερος ολοκληρωτισμός. Οι απώλειες αυτές ονομάζονται από τα Media «λαθρομετανάστες». Στο τρίτο μέρος γίνεται ένα αφιέρωμα σε μία υποκατηγορία του αντιπολεμικού κινηματογράφου, τον Πολεμικό τρόπο.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΣ: ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΚΟΣ ΝΕΟΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΑΞΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

Ζούμε στην εποχή του **Ολοκληρωτικού Νεοφιλελευθερισμού**. Ο θρίαμβος του κεφαλαίου εις βάρος των εργαζομένων είναι κάτι παραπάνω από εμφανές. Πάραυτα τα ΜΜΕ αποπροσανατολίζουν τον κόσμο: κρίση χρέους, κούρεμα χρέους, δημοσιονομικό έλλειμμα κλπ. Η προσπάθεια να μείνει στο σκοτάδι ο ταξικός εξοντωτικός πόλεμος είναι πράγματι εντυπωσιακή. Τα πάντα μασκαρεύονται σε κάτι άλλο. Το μεγαλύτερο όμως έγκλημα των δημοσιογράφων, είναι η καλλιέργεια της βεβαιότητας στις μάζες ότι αργά ή γρήγορα οι πολιτικοί ηγέτες θα καθυποτάξουν τις αγορές προς όφελος των πολιτών, όπως είχε γίνει στο μεσοπόλεμο (New Deal).

Το **New Deal** ήταν μια σειρά οικονομικών προγραμμάτων που υλοποιήθηκαν στις ΗΠΑ μεταξύ 1933 και 1936 από τον πρόεδρο Franklin Roosevelt. Ήταν η απάντηση στην οικονομική κρίση και το κραχ του 1929. Στην πράξη, το new deal σηματοδότησε τη μεγαλύτερη εμπλοκή του κράτους στην οικονομική ζωή. Επίσης εφαρμόστηκαν μέτρα που μείωσαν την ασυδοσία του κεφαλαίου. Το New deal δεν υπήρξε μόνο αμερικάνικο φαινόμενο. Το κράτος, πράγματι τη δεκαετία του 30 σε διεθνές επίπεδο, είχε ένα παρεμβατικό και ρυθμιστικό ρόλο στην οικονομία. Σε κράτη με αναπτυσσόμενη και καταστραμμένη οικονομία, αυτό πολλές φορές μεταφράστηκε σε μία μεταλλαγή του αστικού κράτους στα φασιστικά καθεστώτα του μεσοπολέμου (Ελλάδα, Πορτογαλία, Ισπανία κλπ). Πολλοί αναρωτιούνται γιατί στις μέρες μας, την εποχή μιας σαρωτικής οικονομικής κρίσης, οι πολιτικοί δε καταφεύγουν σε ένα νέο New Deal. Μάλιστα πολλοί ονειρευόταν ότι ο Ομπάμα θα ήταν ο νέος Ρούσβελτ. Η ιστορία όμως τους διέψευσε.

Οι λόγοι αυτή της διάψευσης, όπως θα παρουσιάσω αναλυτικότερα στη συνέχεια, έχουν να κάνουν με την ασυδοσία της πλουτοκρατίας και την οριστική της διάθεση να διεξάγει έναν ολοκληρωτικό ταξικό πόλεμο. Ας πάρουμε όμως τα πράγματα από την αρχή. Είναι γνωστό ότι ένα από τα κυριότερα χαρακτηριστικά του καπιταλισμού, είναι ο ανταγωνισμός μεταξύ των κεφαλαιοκρατών. Σε αυτό τον ανταγωνισμό, νέοι παίχτες μπαίνουν στο παιχνίδι και άλλοι φεύγουν.

Σύμφωνα με τον Borkenau, η οικονομικοκοινωνική κρίση και ο ενδοκαπιταλιστικός ανταγωνισμός που προκλήθηκαν από τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο οδήγησαν στην επικράτηση των πιο ισχυρών καπιταλιστών εις βάρος των άλλων. Οι Καπιταλιστές που τελικά επικράτησαν σχημάτισαν μια **«νέα οικονομική ελίτ»** που αντικατέστησε την προηγούμενη κυρίαρχη οικονομική ελίτ.

Η «νέα οικονομική ελίτ» όμως, οδήγησε την οικονομία, μετά το τέλος του 1ου παγκοσμίου πολέμου, σε ένα νέο ανταγωνισμό, όπου τα μέλη της ελίτ αυτής ανταγωνίζονταν μεταξύ τους για κυριαρχία. Αυτός ο ανταγωνισμός υπήρξε καταστροφικός για τον απλό λαό, καθώς η άνοδος της φτώχειας και της ανεργίας ήταν ραγδαία. Οι καπιταλιστές επίσης φοβούνταν το ενδεχόμενο μίας επανάστασης. Η οκτωβριανή επανάσταση του 1917 ήταν ακόμα ένα νωπό γεγονός.

Ο επαναστατικός αναβρασμός σε συνδυασμό με τη φτώχεια δημιουργούσε ένα εκρηκτικό περιβάλλον στα κράτη του αναπτυσσόμενου κόσμου. Το κράτος μοιραία αναγκάστηκε να εμπλακεί (με τη σύμφωνη βέβαια γνώμη των κεφαλαιοκρατών) για να ελέγξει αυτό τον καταστροφικό οικονομικό ανταγωνισμό και για να την διασφαλίσει την επιβίωση του καπιταλιστικού συστήματος.

Έτσι σύμφωνα πάντα με τον Borkenau, σε κάποια κράτη μία «νέα πολιτική ελίτ» κυριάρχησε η οποία αντικατέστησε την προηγούμενη κυρίαρχη οικονομική ελίτ. Ο Borkenau υπήρξε ο θεμελιωτής της θεωρίας του ολοκληρωτισμού. Κατά τη γνώμη του, οι φασίστες στην Ιταλία και οι εθνικοσοσιαλιστές στη Γερμανία αποτελούν τις

κυρίαρχες πολιτικές ελίτ που έρχονται να αντικαταστήσουν τις οικονομικές ελίτ που μέχρι τότε έλεγχαν τα κράτη αυτά. Βέβαια διαφορετικές οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες γεννούν την ίδια εποχή και διαφορετικές κυρίαρχες ελίτ. Άλλο φασισμός, άλλο ναζισμός, άλλο Μεταξάς κλπ. Το γεγονός όμως είναι ότι στη διάρκεια του μεσοπολέμου σε κάποια κράτη με αδύναμη οικονομία , η «πολιτική ελίτ» αντικατέστησε την «οικονομική ελίτ. Η ανάγκη του καπιταλισμού να επιβιώσει, είναι πράγματι συγκλονιστική. Έτσι αυτή η αντικατάσταση αποτελεί μία φυσιολογική για την εποχή καπιταλιστική διαδικασία τόσο με πολιτικές συνέπειες (άνοδος του ολοκληρωτισμού σε κάποια κράτη), όσο και στρατιωτικογεωπολιτικές (2ος παγκόσμιος πόλεμος).

Είδαμε λοιπόν ότι τη δεκαετία του 30, η κρίση ξεπεράστηκε με τον αυξανόμενο κρατικό παρεμβατισμό. Σε γενικές γραμμές η οικονομική ελίτ αναγκάστηκε να παραχωρήσει κάποιο κομμάτι από τον πλούτο της, ώστε να ενισχυθεί η εργατική τάξη του δυτικού πολιτισμού. Επίσης, σε κράτη ανίσχυρα, επιβλήθηκε ολοκληρωτισμός και η οικονομική ελίτ παραχώρησε τη δύναμη της στις πολιτικές ελίτ. Αντίθετα σήμερα παρατηρείται απροθυμία της κυρίαρχης οικονομικής ελίτ (των οποίων μαριονέτες είναι οι πολιτικές ηγέτες) να κάνει την παραμικρή παραχώρηση υπέρ της εργατικής τάξης. Εύλογα μπορεί κάποιος να υποθέσει ότι η κυρίαρχη οικονομική ελίτ αδιαφορεί για τα αδύναμα στρώματα του πληθυσμού. Επίσης κάποιος μπορεί να υποθέσει ότι φοβάται να παραδώσει τα ηνία σε μία νέα πολιτική ελίτ που δε θα μπορεί να ελέγξει (όπως πχ έγινε στη μεσοπολεμική Γερμανία).

Όλα τα παραπάνω είναι εύλογες υποθέσεις. Το θέμα όμως για την κυρίαρχη οικονομική ελίτ δεν είναι το τι θέλει, αλλά το τι μπορεί. Ήδη τονίσαμε, πως μία τέτοια διαδικασία αντικατάστασης της οικονομικής ελίτ από την πολιτική ελίτ σε κάποια κράτη, ήταν απαραίτητη για την επιβίωση του καπιταλισμού και κατά συνέπεια και της οικονομικής ελίτ που παραχωρεί στη δεκαετία του 30 λίγη από την εξουσία της για να σωθεί η ίδια. Επίσης, την ίδια εποχή, σε κράτη με «ισχυρή» οικονομία (όπως οι ΗΠΑ, η Μεγάλη Βρετανία ,η Γαλλία κλπ) η ανεργία, η φτώχεια και τα επαναστατικά κελεύσματα δημιουργούν την υποχρέωση στους κεφαλαιοκράτες να «διασωθεί» η εργατική τάξη μέσω της κρατικής παρέμβασης . Τι έχει αλλάξει τόσο ριζικά ώστε η κυρίαρχη «Οικονομική ελίτ» του σήμερα να μην φοβάται τις συνέπειες της ασυδοσίας της;

Η δεκαετία του 1970 χαρακτηρίζεται από την κρίση του φορντικού καθεστώτος συσσώρευσης (το οποίο τη δεκαετία του 30 ήταν στο απόγειο του) και τη μετάβαση στο καθεστώς της ευέλικτης συσσώρευσης (μεταφορντικό καθεστώς). Παρατηρείται λοιπόν τότε μια σταδιακή μετάβαση από την παραγωγή για κάθε περίπτωση (JIC –just in case) του φορντικού μοντέλου, στην παραγωγή για όταν χρειαστεί (JIT –just in time). Με άλλα λόγια το καθεστώς της ευέλικτης συσσώρευσης αντιπαρατέθηκε στη μαζική παραγωγή του Φορντισμού ως εναλλακτικό μοντέλο βιομηχανικής οργάνωσης στα πλαίσια μιας τεχνολογικά ευέλικτης παραγωγής. Αυτή η παραγωγική διαδικασία της ευέλικτης συσσώρευσης, είναι κυρίαρχη στις μέρες μας.

Οι συνέπειες αυτής της μετάβασης σε εργασιακό και ταξικό επίπεδο υπήρξαν ραγδαίες. Πτώση των μισθών, άνοδος της ανεργίας και της ανειδίκευτης εργασίας, οπισθοχώρηση του συνδικαλιστικού κινήματος κλπ. Το σημαντικότερο όμως είναι το γεγονός ότι ο εργάτης του Φορντικού καθεστώτος που εργάζεται δωρο και έχει σταθερή εργασία (και που υπήρξε σχετικά ο κανόνας για τους εργαζόμενους του Φορντικού μοντέλου παραγωγής), έδωσε τις τελευταίες δεκαετίες τη θέση του, στον χαμηλά αμειβόμενο περιφερόμενο από πόλη σε πόλη και χώρα σε χώρα (όπου βασικά η παραγωγική διαδικασία τον χρειάζεται) ανασφάλιστο εργάτη (το φαινόμενο αυτό είχε ονομαστεί αρχικά « βραζιλιανοποίηση της οικονομίας»).

Η αιτία λοιπόν που η κυρίαρχη «Οικονομική ελίτ» σήμερα φαίνεται τόσο αδιάλλακτη, βρίσκεται στον τρόπο παραγωγής που επικρατεί παγκοσμίως. Αντίθετα τη δεκαετία του 30, ο φορντισμός χρειάζεται την εργατική τάξη. Η παραγωγή για κάθε περίπτωση (JIC –just in case) απαιτεί άφθονους εργάτες. Οι καπιταλιστές σε εκείνη τη φάση της παραγωγικής διαδικασίας βασίζονται στην ευημερία τους στην εργατική τάξη και συνάμα στην καταναλωτική δύναμη των εργατών (καταναλώνουν αυτά που παράγουν). Οι εργάτες πρέπει να είναι κατώτεροι οικονομικά, σύμφωνα πάντα με τους καπιταλιστές, αλλά επίσης πρέπει η ποιότητα ζωής τους να βρίσκεται σε ικανοποιητικό επίπεδο, ώστε να μπορούν να εργάζονται και να καταναλώνουν.

Γιατί να προχωρήσει ο καπιταλισμός σε ένα νέο New Deal ; Πολλοί αναρωτιούνται γιατί το κράτος δε παρεμβαίνει για να ρυθμίσει την αγορά. Ξεχνάνε όμως πως οι εποχές έχουν αλλάξει. Διεθνώς επικρατεί η παραγωγή για όταν χρειαστεί (JIT – just in time). Τώρα πλέον η μαζική κατανάλωση δεν είναι το ζητούμενο. Έτσι δεν είναι δύσκολο να φανταστούμε μια κινεζοποιημένη (ή ινδοποιημένη όπως θέλετε πείτε την) οικονομία όπου η πλειοψηφία του κόσμου θα είναι άνεργοι ή θα εργάζονται με μισθούς πείνας. Η παραγωγή (JIT –just in time) θα βασίζεται στις καταναλωτικές ικανότητες της πλουτοκρατίας και της μεσαίας τάξης (σε όποιο κομμάτι της τελευταίας βέβαια επιβιώσει της κρίσης). Η εργατική τάξη πάει στην κόλαση.

Η οικονομική ελίτ δε φαίνεται διατεθειμένη να διακινδυνεύσει ένα νέο New Deal. Δεν υπάρχει λόγος να διακινδυνεύσει τα πρωτεία σε ένα κόσμο που είναι πλέον δικός της. Έτσι μπορεί να συνεχίσει αυτό τον αναζωογονητικό για την ίδια οικονομικό ανταγωνισμό, καταστροφικό για την υπόλοιπη κοινωνία. Ζούμε την εποχή του Οικονομικού Ολοκληρωτισμού. Την παντοδυναμία των αγορών, των χρηματιστηρίων και των πολυεθνικών. Αν τη δεκαετία του 30, η κρίση ξεπεράστηκε με τον κρατικό παρεμβατισμό (και φασισμό όπου ήταν απαραίτητο και κατά συνέπεια τον 2ο παγκόσμιο πόλεμο), η κρίση του σήμερα δείχνει να ξεπερνιέται από τους καπιταλιστές με την ακριβώς αντίθετη συνταγή.

Οι νεοφασίστες που ονειρεύονταν ηγετικό ρόλο λόγω της οικονομικής κρίσης, μάλλον θα μείνουν με την όρεξη. Οι στρατιωτικές παρελάσεις και οι τραγικοί μουσολινικού τύπου ηγέτες του μεσοπολέμου, έδωσαν τη θέση τους στο Νεοφιλελεύθερο Ολοκληρωτισμό. Η ιστορία επαναλαμβάνεται άλλοτε σαν τραγωδία και άλλοτε σαν φάρσα. Στη δική μας περίπτωση σαν φάρσα. Το σίγουρο είναι ότι, όπως η ιστορία μας διδάσκει, μία βαθιά οικονομική κρίση, ξεπερνιέται από τους κατέχοντες την εξουσία με ολοκληρωτικές μεθόδους.

Ο Νεοφιλελεύθερος Ολοκληρωτισμός σημαίνει λοιπόν **ολοκληρωτικό ταξικό πόλεμο**. Ίσως μιλάμε για την απαρχή του τρίτου παγκοσμίου πολέμου. Οι αραβικές εξεγέρσεις , αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης , κόστισαν χιλιάδες νεκρούς. Η άρχουσα τάξη δολοφονεί μανιωδώς για να επιβιώσει (βλέπε π.χ. Συρία). Πέρα από την Αραβική Άνοιξη, οι ΗΠΑ, η Ε.Ε. και το ΝΑΤΟ έχουν εμπλακεί σε τρεις συγκρούσεις (Ιράκ, Αφγανιστάν και Λιβύη) για οικονομικούς λόγους. Ενώ ο χωροφύλακας της Δύσης στην περιοχή το Ισραήλ, συνεχίζει να αιματοκυλεί την Παλαιστίνη. Συγκρούσεις φαινομενικά ανόμοιες, μασκαρεμένες πολλές φορές σε θρησκευτικό πόλεμο. Συγκρούσεις όμως που κατά τη γνώμη μου, αποτελούν μέρος ενός γενικότερου ταξικού πολέμου που διεξάγεται σε παγκόσμιο επίπεδο.

Στο δυτικό πολιτισμό, η επίθεση του κεφαλαίου στους εργαζόμενους οδηγεί τον κόσμο μαζικά στα τρελλάδικα , στις αυτοκτονίες και τη μετανάστευση (ή καλύτερα να λέγαμε προσφυγιά). Η επίθεση αυτή γίνεται με δύο τρόπους. Άμεσα με μειώσεις μισθών, απολύσεις, καταστολή των διαδηλώσεων κλπ. Έμμεσα με τον ψυχολογικό πόλεμο. Αρκεί κανείς να παρακολουθήσει ειδήσεις , για να καταλάβει ότι οι νεοφιλελεύθεροι ολοκληρωτιστές μιμούνται πλήρως τους милитаристές παππούδες τους που μεσουράνησαν στο μεσοπόλεμο. Τα ψέματα του Γκαίμπελς για συνωμοσία των

Εβραίων και των μπολσεβίκων, δώσανε τη θέση τους στα ψέματα περί χρέους, αδηφάγων αγορών, τεμπέληδων εργαζομένων κλπ. Ένας αδυσώπητος ταξικός παγκόσμιος πόλεμος βρίσκεται σε εξέλιξη.

Δεν αμφισβητώ σε καμία περίπτωση το γεγονός της οικονομικής κρίσης. Η κρίση υπήρξε πράγματι και ήταν μία σοβαρή κρίση του καπιταλιστικού συστήματος. Αμφισβητώ όμως ότι οι δήθεν βαριές συνέπειες της οικονομικής κρίσης (απολύσεις, αυτοκτονίες, μειώσεις μισθών κλπ), όπως παρουσιάζονται από τα ΜΜΕ, είναι πράγματι κάτι τόσο απλό όσο οι συνέπειες αυτής της κρίσης. Είναι κάτι πολύ παραπάνω. Είναι ο τρόπος που επιλέχθηκε από την πλουτοκρατία να ξεπεραστεί η κρίση. Είναι η όξυνση του Ταξικού πολέμου. Ενός πολέμου που είναι άλλωστε στη ρίζα του καπιταλιστικού πολιτισμού. Άλλοτε αυτός ο πόλεμος γνωρίζει ύφεση και άλλοτε όξυνση.

Αυτό που ζούμε λοιπόν είναι ένα σκληρό ξεκαθάρισμα λογαριασμών της πλουτοκρατίας. Δεν έχει ονομαστεί ακόμα ταξικός ολοκληρωτικός πόλεμος, γιατί η συγκάλυψη είναι η βασική αρχή της τέχνης του πολέμου. Για παράδειγμα μέχρι να καταλάβει ο εργαζόμενος τι ακριβώς κρυβόταν μεταμφιεσμένο στην κρίση χρέους, ίσως είναι αργά και να έχει μετατραπεί σε δουλοπάροικο. Οι δημοσιογράφοι, οι πολιτικοί, οι ακαδημαϊκοί κλπ είναι πλήρως ελεγχόμενοι από το κεφάλαιο, το οποίο υπηρετούν πιστά.

Για τους πολιτικούς και τους δημοσιογράφους πολλά έχουν λεχθεί. Ο ρόλος τους στον ταξικό πόλεμο που διεξάγεται είναι γνωστός. Επίσης οι ακαδημαϊκοί, που διαχρονικά αποτελούν στην πλειοψηφία τους δεκανίκια του καπιταλιστικού συστήματος, παίζουν και αυτοί το δικό τους αρνητικό ρόλο στην παρούσα φάση.

Ο Ευρωκεντρισμός κάποιων ακαδημαϊκών, έχει αρχίσει άλλωστε να κουράζει. Σύμφωνα πάντα με την πλειοψηφία των ακαδημαϊκών, (που σημειωτόν πληρώνονται αδρά από το κεφάλαιο) από τη στιγμή που το Βερολίνο δεν καίγεται, ακόμα και αν η υπόλοιπη υφήλιος έχει πάρει φωτιά το πρόβλημα είναι μία απλή κρίση χρέους. Μία κρίση που αργά ή γρήγορα ο «καλός» Ομπάμα και οι Ευρωπαίοι ηγέτες θα ξεπεράσουν για το καλό όλων εμάς των αργόμισθων και τεμπέληδων. Έτσι νανουρίζονται τα πλήθη από ΜΜΕ, ακαδημαϊκούς και πολιτικούς με την προσμονή της εφαρμογής ενός νέου New Deal... Πράγματι ούτε ο Γκαίμπελς δε κατάφερε να δημιουργήσει μία τέτοια ψεύτικη πραγματικότητα για τους υπηκόους του 3ου Ράιχ.

Πάραυτα δεν είναι λίγες οι φωνές αντίδρασης. Οι εξεγερμένοι άραβες, οι αγανακτισμένοι της Νέας Υόρκης, οι κοινωνικοί αγωνιστές στην Ευρώπη και στη Χιλή, οι εξεγέρσεις στον δυτικό πολιτισμό (Λονδίνο, Αθήνα κλπ), τα αμεσοδημοκρατικά συμβούλια και οι κολεκτίβες (Μεξικό, Αργεντινή κλπ) δείχνουν ότι δημιουργείται μία Γεωγραφία της Αντίστασης στις κυρίαρχες γεωπολιτικές και ταξικές βλέψεις του κεφαλαίου.

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ ΤΟΥ ΠΑΡΑΠΑΝΩ ΑΡΘΡΟΥ: ΛΥΚΑΝΘΡΩΠΟΣ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΛΑΘΡΟΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ: ΤΟ ΝΕΟ ΟΝΟΜΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΠΩΛΕΙΕΣ ΠΟΛΕΜΟΥ

Πόλεμος, γεωπολιτική, παγκόσμια διακυβέρνηση και διεθνής μετανάστευση είναι έννοιες άμεσα αλληλένδετες αυτές τις μέρες. Πιο συγκεκριμένα ο τρόπος που η πολιτική παράγεται μέσα στο χώρο είναι βασικός παράγοντας για τη δημιουργία των διεθνών μεταναστευτικών ροών. Η πλειοψηφία των ανθρώπων που αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τις χώρες τους λόγω των γεωπολιτικών εντάσεων και πολέμων και αναζητούν καταφύγιο στον ανεπτυγμένο κόσμο, θεωρούνται από τις κυβερνήσεις ως παράνομοι μετανάστες. Στην πραγματικότητα είναι τα θύματα της γεωπολιτικής ανακατατάξης τόσο σε τοπικό όσο και σε παγκόσμια κλίμακα. Το περίεργο είναι ότι ενώ είναι θύματα του πολέμου (πρόσφυγες), οι αρχές των χωρών των Δυτικών κρατών, τους μεταχειρίζονται ως παράνομους εισβολείς. Από την άλλη πλευρά οι ίδιες χώρες είναι υπεύθυνες για την τραγική κατάσταση των δήθεν εισβολέων.

Οι θεωρητικοί της σχολής της εξάρτησης (κυρίως οι Frank και Amin) πιστεύουν ότι οι πλούσιες χώρες είναι υπεύθυνες για την φτώχεια και τους πολέμους στον αναπτυσσόμενο κόσμο. Στο παγκόσμιο σύστημα οι λίγες πλούσιες χώρες, εκμεταλλεύονται τις φτωχές. Πιο συγκεκριμένα οι πλούσιες χώρες μέσω των μηχανισμών της άνιση ανταλλαγής και της γεωγραφικής μεταφοράς της αξίας είναι σε θέση τελικά να κυριαρχήσουν στις φτωχές χώρες. Η άνιση σχέση μεταξύ μιας χώρας με μια άλλη (σχέση εξάρτησης), είναι ζωτικής σημασίας για την παγκόσμια διακυβέρνηση. Αυτό συμβαίνει γιατί η οικονομική δύναμη μιας χώρας βρίσκεται σε άμεση σχέση με την παγκόσμια δύναμη της. Η οικονομική εκμετάλλευση των φτωχών χωρών από την πλουτοκρατία είναι υπεύθυνη για την οικονομική κρίση, αλλά και για την παγκόσμια πολιτιστική και πολιτική παρακμή. Με αυτή την λογική οι μετανάστες/πρόσφυγες είναι θύματα του οικονομικού πολέμου που ασκούν τα πλούσια κράτη στα φτωχά.

Οι νέο-ιμπεριαλιστικοί πόλεμοι, επίσης, σε πρώτο επίπεδο ωθούν τους ανθρώπους να γίνουν πρόσφυγες. Σε μακροχρόνιο επίπεδο (και μετά το τέλος του πολέμου), αυτοί οι πόλεμοι προκαλούν μεγάλη φτώχεια και ανεργία στις κατεστραμμένες χώρες. Οι άνθρωποι αναγκάζονται να μεταναστεύσουν, επειδή ακόμα και αν η ζωή τους δεν βρίσκεται σε κίνδυνο, η ποιότητα της ζωής τους εκεί είναι πολύ κακή. Ένα καλό παράδειγμα είναι οι μεταναστευτικές ροές από τη Λιβύη προς την ΕΕ. Οι άνθρωποι που προσπαθούν να ξεφύγουν από τον πόλεμο που το ΝΑΤΟ προκάλεσε, όταν φθάνουν στην ΕΕ δεν αντιμετωπίζονται ως πρόσφυγες αλλά ως παράνομοι μετανάστες... Γιατί λοιπόν οι πρόσφυγες, τα θύματα του πολέμου δεν αντιμετωπίζονται ως μετανάστες ή πρόσφυγες; Δεν αντιμετωπίζονται καν σαν ανθρώπινα όντα αλλά σαν εισβολείς, σαν παρείσακτοι, σαν παράνομοι;

Η απάντηση βρίσκεται πιστεύω στην **στρατιωτική πολιτική** των Δυτικών κρατών μετά τον πόλεμο του Βιετνάμ. Οι σφαγές αμάχων, οι πυρπολήσεις χωριών, οι βόμβες ναπάλμ δημιούργησαν αρνητική εικόνα των ΗΠΑ στην κοινή γνώμη. Ίσως ήταν και μία από τις αιτίες που τελικά οι Αμερικάνοι ηττήθηκαν (ας θυμηθούμε το αντιπολεμικό κίνημα στη δεκαετία του 60). Πήραν όμως το μάθημα τους. Και το πήραν καλά. Τα νέα δήθεν έξυπνα όπλα σκοτώνουν μόνο τους «κακούς» και όχι τους αμάχους. Οι πυρπολήσεις αστικών περιοχών και οι εκτελέσεις αμάχων έχουν περιοριστεί. Οι Αμερικάνοι και το ΝΑΤΟ κάνουν πλέον τίμιους πολέμους!

Είναι όμως έτσι; Κάθε άλλο. Σε βραχυχρόνιο επίπεδο μπορεί οι απώλειες αμάχων να μειώνονται. Σε μακροχρόνιο επίπεδο όμως τα πράγματα λειτουργούν διαφορετικά. Καταστρέφοντας ολοκληρωτικά την οικονομική δομή ενός κράτους, καταστρέφεις και τη δυνατότητα ενός λαού να ζήσει. Τον κάνεις πρόσφυγα. Επίσης μπορεί τα άμαχα

θύματα να μειώνονται αλλά δεν είναι και λίγοι αυτοί που χάνουν τη ζωή τους. Ο πόλεμος είναι πόλεμος. Χιλιάδες λοιπόν φύγανε από τη Λιβύη για να σώσουν τη ζωή τους. Χιλιάδες χάσανε τη ζωή τους στα υδάτινα σύνορα με Ιταλία και Ελλάδα (που σημειωτόν ήταν στις χώρες που επιτέθηκαν στη Λιβύη). Ποια είναι η διαφορά του σημερινού πολέμου από τον Λιβυκό πόλεμο της Ανεξαρτησίας του 30 ενάντια στη φασιστική Ιταλία.

Τη δεκαετία του 30 οι μελανοχιτώνες εκτελούσαν ξεκάθαρα τους Λίβυους αντάρτες και τις οικογένειες τους. Σήμερα οι Ελληνοϊταλικές λιμενικές υπηρεσίες εμποδίζοντας τους Λίβυους πρόσφυγες να φτάσουν στην Ε.Ε. Τους πνίγουν. Οι απώλειες στο σύνολο τελικά είναι οι ίδιες. Ποιο είναι το κέρδος; Το ΝΑΤΟ και ο «καλούλης» Ομπάμα θέλανε να κάνουν ένα καθαρό πόλεμο. Το φιλοθεάμον κοινό είδε πράγματι ένα «καθαρό» πόλεμο. Είδε βέβαια και τις απώλειες πολέμου: τους πρόσφυγες. Αλλά αυτοί παρουσιάστηκαν στα δελτία ειδήσεων σαν παράνομοι μετανάστες. Σαν λαθρομετανάστες, σαν εισβολείς.

Έτσι το ΝΑΤΟ είχε για τα μάτια του κόσμου ένα τίμιο πόλεμο. Οι αποβλακωμένοι θεατές δεν μπορούν να συνδυάσουν την «παράνομη» μετανάστευση με τον πόλεμο. Όλα στα ΜΜΕ παρουσιάζονται γρήγορα, ώστε να μην μπορούν να αναλυθούν. Έτσι οι στρατιωτικοί και οι πολιτικοί ηγέτες τρίβουν τα χέρια τους για τις πιθανές μελλοντικές συγκρούσεις. Πράγματι τα νέα έξυπνα όπλα δε σκοτώνουν... παίρνεις μία παράταση ζωής για να πνιγείς στο Αιγαίο. Η εκτέλεση του χθες, γίνεται ο πνιγμένος λαθρομετανάστης του σήμερα.

Ακούσατε κανένα ακαδημαϊκό να το σχολιάζει αυτό; Οχι είναι απασχολημένοι με πιο σοβαρά θέματα (χρήμα). Και όμως πόλεμος, γεωπολιτική και διεθνής μετανάστευση πάνε μαζί στις μέρες μας. Όποιος μελετά το ένα αποκομμένο από το άλλο απλά εξυπηρετεί συμφέροντα.

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ ΤΟΥ ΠΑΡΑΠΑΝΩ ΑΡΘΡΟΥ: ΠΞ

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ: ΑΝΤΙΠΟΛΕΜΙΚΟΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ-ΠΟΛΕΜΙΚΟΣ ΤΡΟΜΟΣ

Μια υποκατηγορία του αντιπολεμικού κινηματογράφου είναι ο Πολεμικός τρόμος. Στις ταινίες αυτές ο πόλεμος παρουσιάζεται ακριβώς όπως είναι, χωρίς ωραιοποιήσεις. Είναι σπάνιο είδος (ελάχιστες τέτοιες ταινίες έχουν γυριστεί) γιατί ο μέσος θεατής-καταναλωτής προτιμά να βλέπει πολεμικές ταινίες χωρίς ακραίες σκηνές, ανώδυνες για το πεπτικό του σύστημα. Ακραίες σκηνές όπως ακρωτηριασμοί, βιασμοί, δολοφονίες αμάχων παρουσιάζονται όπως ακριβώς είναι. Παρουσιάζεται επίσης ο τρόμος του στρατιώτη πριν πολεμήσει. Ο μέσος θεατής αδυνατεί να ταυτιστεί με αυτή την κατάσταση. Κάτι λογικό. Για αυτόν πόλεμος είναι εικόνες στις ειδήσεις. Ή οι χολιγουντιανές υπερπαραγωγές.

Come and See (1985)

Το “Come and See” (Idi I smerti) είναι μια ταινία σοκαριστική. Ο ρώσος σκηνοθέτης (Elem Klimov) παρουσιάζει τη φρίκη του πολέμου χωρίς καμία ωραιοποίηση. Σε αντίθεση μάλιστα με τις πολλές ταινίες που έχουν γυριστεί με θέμα τις ακρότητες των Γερμανών στο Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο, εδώ η ωμότητα των βιαιοτήτων των Ναζί, απέναντι στους Λευκορώσους κατά την εισβολή τους στη Ρωσία το 1943, περιγράφεται με τόσο ρεαλιστικό τρόπο που ο θεατής δεν το υποψιάζεται ούτε στο παραμικρό.

Ο βασικός πρωταγωνιστής είναι ένα ανήλικο παιδί, το οποίο χάνει σιγά σιγά την παιδικότητά του όσο βρίσκεται αντιμέτωπος με την πραγματικότητα του πολέμου. Οτιδήποτε όμορφο: η χαρά, ο ενθουσιασμός, η αθωότητα, ο έρωτας, η φύση, το ανθρώπινο χαμόγελο, μετατρέπονται σταδιακά σε μια κόλαση. Μια κόλαση που οδηγεί τους πάντες στην παράνοια.

Το εντυπωσιακό στοιχείο της ταινίας είναι η αποτύπωση της οδύνης που προκαλεί ο πόλεμος (παράλληλα με την εξέλιξη της ιστορίας) στο πρόσωπο του νεαρού Λευκορώσου και της πανέμορφης στην αρχή της ταινίας συντρόφισσάς του, που στο τέλος δεν τους έχει απομείνει τίποτα άλλο από το χαραγμένο πρόσωπο μιας αποτρόπαιης εμπειρίας. Θα μπορούσε να πει κανείς ότι ο ρώσος σκηνοθέτης καταφέρνει να μεταφέρει στον κινηματογράφο την πραγματικότητα ενός πολέμου με τον πιο σκληρό αλλά και συνάμα ρεαλιστικό τρόπο. Ο θεατής καλείται να αντιμετωπίσει τα όσα βλέπει σε αυτή την ταινία σαν ένα εφιαλτικό όνειρο.

Johnny Got His Gun (1971)

Το μεγαλείο της ταινίας αυτής έγκειται στον τρόπο που προσεγγίζει το θέμα του πολέμου, ο οποίος εκτός από αντισυμβατικός είναι και άκρος συναισθηματικός. Αυτό οφείλεται κατά πολύ βέβαια και στο ομώνυμο βιβλίο, γραμμένο από τον ίδιο τον σκηνοθέτη (Dalton Trumbo), και από το οποίο προέρχεται η πρωτότυπη ιδέα. Πρόκειται για έναν στρατιώτη που ο τραυματισμός του από βόμβα κατά τη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου τον έχει αφήσει αναίσθητο, σε κόμμα, χωρίς να έχει καμιά

επικοινωνία με το περιβάλλον. Το μυαλό του όμως δεν έχει πάψει να δουλεύει. Σκέφτεται συνεχώς τα όσα έχει ζήσει, κάτι που λειτουργεί σαν άμυνα στον αγώνα του να επιβιώσει, αλλά που τον οδηγεί τελικά σε αναπάντητα και βασανιστικά ερωτήματα που αποδεικνύουν με τον αποτελεσματικότερο τρόπο τον παραλογισμό του πολέμου.

Έτσι ο αγώνας ενός στρατιώτη να επιβιώσει ανάγεται από το πεδίο της μάχης στο κρεβάτι του νοσοκομείου και από τη συλλογική προσπάθεια στον ατομικό αγώνα, αναδεικνύοντας τη μοναξιά και την αδυναμία του στρατιώτη απέναντι στην κόλαση των μαχών. Το τέλος της ιστορίας είναι πράγματι φρικτό. Πολεμικός τρόμος.

Grave of the Fireflies (1988)

Το "Επιτύμβιος για πεταλούδες" δεν είναι άλλη μία απλή αντιπολεμική ταινία. Θα το κατάτασσα σαν κορυφαία ταινία του πολεμικού τρόμου. Εδώ η φρίκη αποτυπώνεται με λεπτομέρεια. Δεν μένει τίποτα κρυφό από την κάμερα. Όποιοι ρίχνουν βόμβες πρέπει να ξέρουν και τις συνέπειες...

Το "Επιτύμβιος για πεταλούδες" είναι anime γυρισμένο το 1988. Μιλάει για τον βομβαρδισμό του Τόκυο το 1945, ένα βομβαρδισμό που στοίχισε τη ζωή σε 100 χιλιάδες αμάχους! Μιλάμε για χειρότερο έγκλημα από τη ρίψη πυρηνικών στη Χιροσίμα, ένα έγκλημα που έμεινε σχετικά στο απυρόβλητο. Ένα αγοράκι και η αδερφή του προσπαθούν να επιβιώσουν μετά το θάνατο της μητέρας τους στο βομβαρδισμό. Όπλα τους η παιδική αφέλεια και ο αυθορμητισμός. Σαν τουρίστες στο χάος περιπλανιούνται τα παιδιά για κάμποσο και φαίνεται σε κάποιο σημείο ότι η παιδική αθωότητα θα νικήσει. Η φρίκη όμως του πολέμου είναι παντοδύναμη και θα πει την τελευταία λέξη.

Περιττό να πω ότι αν και η ταινία θεωρείται αριστούργημα σπάνια προβάλλεται στην τηλεόραση... Όπως όλα τα μεγάλα έργα μένει αθάνατο γιατί πάντα θα είναι επίκαιρο. Το "Επιτύμβιος για πεταλούδες" μιλάει για τα ορφανά παιδιά στο Αφγανιστάν και στο Ιράκ που τουλάχιστον στον μιλιταριστικό τρόπο ξέρουν να αντιτάξουν το παιδικό ψέμα.

Kanal (1957)

Το Kanal μιλάει για την εξέγερση της Βαρσοβίας που βρίσκονταν υπό ναζιστική κατοχή. Καθώς ο σοβιετικός στρατός πλησιάζει στη Βαρσοβία, η πολωνική αντίσταση βρίσκει καταφύγιο στους υπονόμους, περικυκλωμένη από τους Γερμανούς. Δεν είναι τόσο ο τρόμος που χαρακτηρίζει αυτή την ταινία όσο το απίστευτο κλειστοφοβικό αίσθημα που τη χαρακτηρίζει. Μία περιήγηση στην κόλαση των υπονόμων όπου διαδραματίζονται οι συγκρούσεις των αντιστασιακών με τους Ναζί. Σαν να διαβάζεις βιβλίο του Κάφκα.

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΤΟΥ ΠΑΡΑΠΑΝΩ ΑΡΘΡΟΥ: ΚΙΝΕΖΟΣ & ΛΥΚΑΝΘΡΩΠΟΣ